

Innst. O. nr. 61

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 35 (2003-2004)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven)

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

Sammendrag

Departementet fremmer i proposisjonen forslag til nytt regelverk om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge. Formålet med registeret er i første rekke å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet og å bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling. Registrerte opplysninger skal videre kunne brukes til statistikkformål og i arbeidet med å sikre finansiell stabilitet. Opplysningene i registeret skal også kunne brukes i arbeidet med å avdekke trygdemisbruk.

Det foreslås etablert et nytt elektronisk register som skal erstatte dagens BRAVO-register i Norges Bank. I dag rapporterer bankene og kortselskapene til Norges Bank om overføringer av betalingsmidler over landegrensen (BRAVO-registeret). Hovedelementene i dagens system videreføres, men lovforslaget innebærer samtidig en oppdatering og videreutvikling av gjeldende regelverk for registrering av utenlandstransaksjoner.

Opplysningene i BRAVO brukes av Norges Bank i forbindelse med utenlandsbetalingsstatistikken og av Norges Bank og Kredittilsynet i arbeidet med å sikre finansiell stabilitet. I tillegg brukes opplysningene av ØKOKRIM, skatteetaten og toll- og avgiftsetaten i forbindelse med etterforskning og kontrollvirksomhet. Innhenting av opplysninger til valutastatistikken er under omlegging, og det foreslås

av den grunn et nytt regelverk som sikrer kontroll- og etterforskningsorganene fortsatt tilgang til opplysninger om overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Med forslaget vil Norge fortsatt oppfylle FATFs (Financial Action Task Force on Money Laundering) anbefalinger på dette området selv om BRAVO-registeret avvikles.

Toll- og avgiftsdirektoratet vil bli ansvarlig for å samle inn opplysningene og vedlikeholde og drifte registeret.

Banker og finansieringsinstitusjoner skal rapportere til registeret. Bankene skal rapportere om grensekryssende transaksjoner inn og ut av Norge, med identifiserende opplysninger om blant annet partene i transaksjonen og beløpets størrelse. For transaksjoner på NOK 100 000 eller mer skal det ved utgående transaksjoner også rapporteres hva beløpet gjelder. Bankene skal i tillegg rapportere om kjøp og salg av valuta (veksling) dersom beløpet overstiger NOK 5 000.

Kortselskapene skal rapportere grensekryssende transaksjoner foretatt med internasjonale kreditt- eller betalingskort. Her vil det bli en beløpsgrense på NOK 25 000, slik at det ikke registreres enkelttransaksjoner på beløp under denne grensen. For transaksjoner under beløpsgrensen vil det bli rapportert aggregerte summer pr. måned, mens det for transaksjoner over NOK 25 000 skal rapporteres opplysninger om enkelttransaksjoner. I dag rapporteres bruk av kort i utlandet for mer enn NOK 20 000 pr. måned.

I tillegg skal deklarasjonspliktig inn- og utførsel av kontanter registreres via toll- og avgiftsetaten. Inn- og utførsel av kontanter med mer enn NOK 25 000 (eller tilsvarende i annen valuta) skal meldes til toll- og avgiftsetaten i medhold av regler i tollloven. Dette gjelder for enhver som bringer eller frakter kontanter, herunder kurerer, post- eller budfirmaer

og privatreisende. Toll- og avgiftsetaten sørger for at disse deklarasjonene registreres i valutaregisteret.

Valutaregisteret vil inneholde personopplysninger. Departementet har lagt vekt på å ivareta personvernet på best mulig måte, samtidig som det er viktig at det offentlige har egnede midler til å bekjempe kriminalitet. Personopplysningslovens alminnelige regler for personregistre vil i utgangspunktet gjelde, og blant annet sikre den enkelte rett til innsyn i registrerte opplysninger om seg selv. Hensynet til personvernet tilsier også at det blir regulert og begrenset hvem som skal ha tilgang til opplysningene i registeret. Departementet foreslår at registeret i første rekke gjøres tilgjengelig for politiet, skatteetaten og toll- og avgiftsetaten. Dette er de samme etater som har tilgang til dagens BRAVO-register, bortsett fra at tilgangen for politiet ikke lenger foreslås begrenset til ØKO-KRIM. Norges Bank, Statistisk sentralbyrå og Kredittilsynet vil også få tilgang på samme måte som i dag. I tillegg foreslås at Rikstrykdeverket (men ikke hele trykdeetaten) og bostyrere kan benytte opplysninger fra valutaregisteret. Opplysningene skal kun brukes i forbindelse med disse etatenes etterforskning og kontrollvirksomhet. Også Norges Bank og Statistisk sentralbyrå vil kunne bruke opplysningene i registeret i forbindelse med utarbeidelse av statistikk. Dette bidrar til å redusere den totale rapporteringsplikten for foretak som har virksomhet med utlandet.

Det vil bli gitt forskrift med nærmere regler om rapporteringsplikten innhold og registerets drift.

Det er i punkt 2, 3, 4 og 5 i proposisjonen redegjort for henholdsvis bakgrunnen for forslagene, gjeldende rett på dette området, behovet for et valutaregister, og for rettstilstanden i andre land.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihagen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til merknader under de enkelte avsnitt nedenfor.

2. FORHOLDET TIL PERSONVERNET OG AVVEINING MOT PERSONVERN-HENSYN

2.1 Innledning

Sammendrag

Forslaget om et register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge reiser vanskelige spørsmål om forholdet mellom personvern hensyn på den ene siden og ønsket om en effektiv kriminalitetsbekjempelse på den andre. Den elektroniske utviklingen muliggjør i stor grad registrering av transaksjoner og opplysninger som kan være av interesse for arbeidet med å avdekke økonomisk kriminalitet. Samtidig er det viktig å ivareta den enkeltes legitime krav på en privatsfære som andre ikke uten videre skal kunne samle opplysninger om.

Valutaregisteret vil både inneholde personopplysninger og opplysninger som ikke kan knyttes til en enkeltperson. De fleste transaksjonene som skal rapporteres fra bankene vil være opplysninger knyttet til foretak og virksomheter, mens rapporteringene fra kortselskapene hovedsakelig vil inneholde personopplysninger. Det er derfor ikke minst i forhold til kortselskapenes rapporteringer at hensynet til personvernet blir sentralt.

Regler for behandling av personopplysninger finnes i personopplysningsloven, i særlover og i forvaltningsloven. I tillegg er Norge gjennom EØS-avtalen bundet av Europaparlamentets og rådets direktiv 95/46/EF om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger. Personopplysningsloven og forvaltningsloven er generelle lover som i utgangspunktet gjelder all behandling av personopplysninger, hvis ikke annet følger av vedkommende særlov.

Komiteens merknader

Komiteen viser til merknader under de enkelte avsnitt nedenfor.

2.2 Rapporteringer fra kortselskapene

Sammendrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder rapportering fra kortselskapene.

Departementet er opptatt av at hensynet til den enkeltes personvern skal ivaretas på best mulig måte. Inngrepet i personvernet blir større jo mer detaljert rapportering det legges opp til. Samtidig vil et detaljert register kunne være til bedre hjelp for kontroll-etatene i deres arbeid.

Departementet har merket seg høringsinstansenes merknader om at forslaget går langt når det gjel-

der rapporteringer fra kortselskapene. Rapportering av samtlige enkelttransaksjoner vil gi et register med detaljerte opplysninger om den enkeltes bruk av kredittkort. Som det fremgår av høringsnotatet var bakgrunnen for dette forslaget hensynet til en samordnet rapportering med statistikkmyndighetene, for å unngå å pålegge doble rapporteringsplikter. I det videre arbeidet er det imidlertid avklart at det av statistikkhensyn ikke er avgjørende med rapportering av samtlige enkelttransaksjoner. For kontrollstatene er det heller ikke behov for så detaljert rapportering og registrering. Sterke personvern hensyn taler også mot slik rapportering, fordi det vil gå unødig langt i å registrere den enkeltes pengeforbruk. Ved å legge inn en nedre beløpsgrense for når enkelttransaksjoner skal rapporteres, unngår man en detaljert registrering av den enkeltes kortbruk.

Departementet foreslår at ordningen med rapportering av aggregerte summer videreføres, og at kun transaksjoner over en viss beløpsgrense rapporteres enkeltvis. Beløpsgrensen foreslås satt til NOK 25 000. Grensen heves da i forhold til dagens beløpsgrense. Videre blir det samsvar med grensen for rapportering av inn- og utførsel av kontanter, som også er på NOK 25 000. En slik beløpsgrense innebærer at det ikke vil bli rapportert enkelttransaksjoner på lave beløp. Enkelttransaksjoner på NOK 25 000 eller mer, vil bli rapportert og registrert. For korttransaksjoner med beløp under beløpsgrensen vil det bli foretatt aggregeringer, det vil si at det rapporteres samlesummer pr. kort pr. måned pr. land for nordmenns bruk i utlandet, og pr. kort pr. måned for utlendingers bruk i Norge. For rapportering av aggregerte månedssummer vil det ikke bli registrert hvilket brukersted kortet er benyttet, bare i hvilket land og med hvilket samlet beløp i løpet av perioden (og antallet transaksjoner).

Departementet foreslår at det i loven gis hjemmel til å fastsette beløpsgrenser for rapporteringer fra kortselskapene. Beløpsgrensen på NOK 25 000 vil bli fastsatt i forskrift.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger.

2.3 Rapporteringer av andre transaksjonstyper

Sammendrag

Når det gjelder rapporteringer om grensekryssende betalingsoverføringer gjennom bankene, foreslås i utgangspunktet å videreføre dagens ordning med rapportering av samtlige transaksjoner innen internasjonal betalingsformidling med sporbar informasjon om mottaker og avsender. Opplysninger om hva beløpet gjelder vil imidlertid kun bli obligatorisk ved utgån-

de transaksjoner på over NOK 100 000. Personvern hensynet gjør seg sterkere gjeldende når det også skal registreres hva beløpet gjelder, og ikke bare mer nøytrale opplysninger om beløpets størrelse og mellom hvem betalingen overføres. Det legges til grunn at det hovedsakelig vil være virksomheter og bedrifter som foretar betalinger på beløp over grensen på NOK 100 000, og personvern hensynet gjør seg da i mindre grad gjeldende.

Valutavekslinger skal rapporteres dersom beløpet overstiger NOK 5 000. Her vil det ikke bli registrert hva beløpet gjelder, men hvem som har vekslet, hvor vekslingen har funnet sted og beløpet. Dette antas ikke å reise særlige personvernmessige problemer. Den kontrollmessige interesse ligger her særlig i å kunne avdekke serievekslinger som i sum betyr erverv av en stor, privat valutabeholdning.

Inn- og utførsel av kontanter med mer enn NOK 25 000 skal meldes til toll- og avgiftsetaten, og også registreres i valutaregisteret. Her skal det oppgis hva beløpet gjelder. Departementet legger til grunn at de personvernmessige betenkeligheter her må vike for toll- og avgiftsetatens (og de øvrige brukere av valutaregisteret) behov for disse kontrollopplysningene.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger.

2.4 Valutaregisterets karakter

Sammendrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder valutaregisterets karakter.

Etter departementets syn må det skilles mellom på den ene siden mer omfattende registrering hvor det fremgår til hvilket brukersted beløpet er overført (kredittkorttransaksjoner) og overføringer via bank hvor det fremgår hva beløpet gjelder, og på den annen side mer begrenset registrering av transaksjoner hvor disse opplysningene ikke fremkommer. Ved registreringer i det siste tilfellet, hvor det ikke angis til hvilket brukersted pengene er overført eller hva beløpet gjelder, vil det ikke være tale om registrering av sensitive opplysninger.

Det foreslås ikke lenger at enhver enkelttransaksjon med kredittkort skal rapporteres, jf. punkt 6.2.4 i proposisjonen. For bruk av kredittkort til betaling av beløp under NOK 25 000, vil det ikke bli registrert hvilket brukersted betalingen gjelder, bare sum beløp pr. måned og pr. land. Registeret vil derfor ikke inneholde opplysninger om for eksempel kjøp av apotekvarer og legebesøk. Når det gjelder banktransaksjoner, er det først ved utgående overføringer av beløp på over NOK 100 000 at opplysninger om hva belø-

pet gjelder, blir obligatorisk. Hva beløpet gjelder (betalingsart) vil for øvrig bli registrert med relativt vide kategorier for betalingsart (kjøp/salg av varer, kjøp/salg av tjenester, arv/gave, kjøp/salg av aksjer osv.).

Dersom et kredittkort brukes til å betale for eksempel et kostbart sykehusopphold i utlandet (mer enn NOK 25 000), vil det bli registrert at vedkommende kortkunde har brukt sitt kort til en betaling til det aktuelle sykehuset. Etter departementets syn kan dette likevel ikke karakteriseres som registrering av opplysning om "helseforhold". Det følger av forarbeidene til personopplysningsloven, Ot.prp. nr. 92 (1998-1999) s. 104 at uttrykket helseforhold omfatter "opplysninger om en persons tidligere, nåværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand, inkludert opplysninger om medisins- og narkotikamisbruk. Uttrykket omfatter dessuten genetiske opplysninger". Opplysningene som vil bli registrert i valutaregisteret gjelder kun selve betalingsoverføringen, og ikke helseforholdet. Selv om forholdene kan ligge slik an at det etter omstendighetene kan gjøres visse antakelser om helseforholdet på grunnlag av betalingsopplysningen (for eksempel dersom sykehuset er et spesialsykehus som kun utfører en viss type behandling), vil det etter departementets syn hefte usikkerhetsmomenter ved slike slutninger, som gjør det unaturlig å karakterisere betalingsopplysningen som en sensitiv helseopplysning.

Departementet kan heller ikke se at registeret vil inneholde opplysninger om seksuelle forhold. Når det gjelder opplysninger om straffbare forhold, vises det til at bøter og forelegg i Norge kreves inn av Statens Innkrevingsentral. Statens Innkrevingsentral krever også inn en rekke andre offentligrettslige fordringer, og registrering av en betaling til Innkrevingsentralen røper i utgangspunktet ikke et straffbart forhold. Andre land kan ha andre måter å drive inn strafferettslige krav på. Som nevnt er det kun ved bankoverføringer på over NOK 100 000 at det skal oppgis hva beløpet gjelder. Departementet legger til grunn at det i praksis vil være virksomheter eller bedrifter som ilegges bøter i en slik størrelsesorden, og at en eventuell grensekryssende betaling av slike bøter derfor ikke reiser personvernsspørsmål.

Komiteens merknader

K o m i t e e n slutter seg til departementets vurderinger.

2.5 Den registrertes rett til innsyn

Sammendrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder den registrertes rett til innsyn.

En persons rett til å få informasjon om behandlingen av personopplysninger om seg selv er en grunnleggende rettighet etter personopplysningsloven. Personopplysningsloven inneholder egne innsynsregler som på visse vilkår gir rett til informasjon om behandlingen av personopplysninger. Personopplysningsloven skiller mellom allmennhetens rett til innsyn (enhver) og innsynsrett for den det er registrert opplysninger om. Enhver har rett til informasjon om hva slags behandling av personopplysninger som blir gjort innenfor alle offentlige etater og organer. Personer som er registrert hos den behandlingsansvarlige, har i tillegg til den alminnelige innsynsretten rett til innsyn i alle opplysninger som gjelder vedkommende selv. Kunnskap om hvilke opplysninger som er registrert er en forutsetning for å kunne ivareta sitt personvern.

Internasjonale regelsett har også betydning for utformingen av norske regler om behandling av personopplysninger. Eventuelle begrensninger i personopplysningslovens regler må være forenlig med de krav som stilles til utformingen av norsk lovgivning på området, blant annet kravene i EU-direktivet om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (Europaparlamentet og rådets direktiv 95/46/EF, inntatt i EØS-avtalen ved beslutning 25. juni 1999).

Departementet ser at tungtveiende hensyn taler mot å begrense den enkeltes rett til innsyn i de registrerte opplysningene om seg selv. Mange høringsinstanser har uttalt seg negativt til dette forslaget, og det vises til innvendingene som er referert ovenfor. Hvorvidt det skal være alminnelig rett til innsyn for den enkelte, eller en mer begrenset innsynsrett i begrunnede tilfeller, har også en kostnadmessig side. Erfaringene fra BRAVO-registeret tilsier at det vil bli en del henvendelser om innsyn. Det er imidlertid vanskelig å anslå på forhånd hvor store ressurser som må påregnes for å kunne håndtere en alminnelig innsynsrett. På denne bakgrunn, og i lys av høringsinstansenes merknader, legger derfor departementet til grunn at de personvernmessige hensynene må veie tyngst.

Departementet foreslår etter dette å fjerne § 6 fjerde ledd i lovutkastet som ble sendt på høring. Personopplysningslovens alminnelige regler om innsyn vil da gjelde.

Spesifikke personvern hensyn knyttet til etatens tilgang til valutaregisterets lagrede opplysninger er behandlet i punkt 7 i proposisjonen.

Komiteens merknader

K o m i t e e n slutter seg til departementets vurderinger.

2.6 Frist for sletting av opplysninger

Sammendrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder frist for sletting av opplysninger.

Den relativt korte oppbevaringstiden som til nå har vært praktisert for opplysningene som er lagret i BRAVO, må sees i lys av at statistikkformålet har vært det primære hensyn bak registeret. I en egen lov om valutaregister hvor det bærende hensyn er kontroll- og etterforskningsformål, er det grunn til å vurdere fristens lengde på nytt. Ut fra rene kontrollhensyn vil det være gunstig med forholdsvis lang oppbevaringstid. Samtidig taler personvern hensyn for en mer begrenset lagringstid. Jo lengre tidsperiode opplysningene lagres, desto flere personopplysninger om den enkelte vil til enhver tid kunne være registrert.

Departementet har kommet til at personvern hensyn tilsier en kortere oppbevaringstid enn opprinnelig foreslått. Departementet foreslår at opplysningene ikke skal lagres i mer enn fem år etter registreringsåret. Det innebærer en lengre lagringstid enn etter dagens system, men samtidig blir opplysningene ikke lagret lengre enn opplysningene i ØKOKRIMs register over transaksjoner som kan mistenkes å ha tilknytning til utbytte av en straffbar handling eller til forhold som rammes av straffelovens § 147 a eller § 147 b (hvitvaskingsregisteret). Disse opplysningene skal slettes senest fem år etter utløpet av registreringsåret, jf. hvitvaskingsloven § 10. Det kan være hensiktsmessig at enkelte opplysninger slettes før denne fristen, for eksempel opplysninger om beløp under en viss grense. Behandlingsansvarlig kan da foreta slik sletting.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger og til forslaget til § 7 i valutaregisterloven.

3. TILGANG TIL OPPLYSNINGENE I REGISTERET

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder tilgang til opplysningene i registeret.

Etater som foreslås å ha elektronisk tilgang til registeret, vil selv kunne gjennomføre søk og hente ut relevante opplysninger. Enkelte instanser kan tenkes å ha behov for opplysningene fra registeret, men ikke så ofte at det er naturlig eller nødvendig med direkte elektronisk tilgang. De vil kunne få tilgang til opplysningene i registeret via behandlingsansvarlig (Toll- og avgiftsdirektoratet).

I dag har ØKOKRIM, skatteetaten og toll- og avgiftsetaten tilgang til opplysningene i BRAVO-regis-

teret. Departementet foreslår å videreføre dette, slik at disse etatene fortsatt får tilgang til opplysninger om pengestrømmen mellom Norge og utlandet. Når det gjelder ØKOKRIM og politiet, ble det i høringsnotatet foreslått å utvide tilgangen til å gjelde politiet som etat. Flere høringsinstanser har uttalt seg positiv til dette, og ØKOKRIM har påpekt at det ikke finnes gode grunner til at politiet som etat ikke skal få tilsvarende tilgang som de øvrige etater. ØKOKRIM presiserer at vilkåret for å søke i registeret er at etterforskning er iverksatt eller at opplysninger må være nødvendig for etterforskningen av et straffbart forhold. Departementet opprettholder forslaget om at politiet gis elektronisk tilgang til registeret. Ifølge Riksadvokaten bør det presiseres i § 6 at opplysningene bare kan innhentes i forbindelse med *iverksatt* etterforskning, slik at det tydeligere fremgår at opplysningene ikke kan innhentes for å vurdere om etterforskning skal iverksettes. Departementet legger dette til grunn, og foreslår at lovteksten presiseres til å gjelde iverksatt etterforskning. Skatteetaten, toll- og avgiftsetaten og Rikstrykdeverket vil kunne bruke registerets opplysninger i forbindelse med sin kontrollvirksomhet. Disse etatene vil kunne søke i registeret både i forbindelse med konkrete kontrollsaker, og i forbindelse med stikkprøvekontroller og andre kontroller som er en del av etatens alminnelige kontrollvirksomhet.

Også Kredittilsynet foreslås gitt tilgang til registeret. Kredittilsynet vil kunne bruke opplysningene i sitt tilsynsarbeid og arbeid med å sikre finansiell stabilitet.

Etatene som gis søkeadgang i registeret, vil kunne benytte de fremsøkte data i sitt arbeid i samsvar med valutaregisterlovens formål og etter de saksbehandlingsregler som gjelder for etaten. Departementet kan ikke se at personvern hensyn taler avgjørende mot dette.

Skattedirektoratet har foreslått at også skatteoppkreverne bør få tilgang til valutaregisteret. Skatteoppkreverne er kommunale, og har ansvaret for blant annet innkreving og bokføring av vanlige skatter og arbeidsgiveravgift.

Skatteoppkreverne har ikke tilgang til BRAVO-registeret. Å gi de kommunalt ansatte skatteoppkreverne tilgang til det nye valutaregisteret vil innebære en ikke uvesentlig utvidelse i forhold til dagens løsning. Skatteoppkreverne er ikke en del av den statlige skatteetaten, men utfører viktige oppgaver i skattesystemet. Ved å gi dem tilgang må registeret gjøres tilgjengelig for et stort antall flere brukere over hele landet. Personvern hensyn taler imot det. Departementet foreslår at man på dette punkt i første omgang viderefører dagens løsning, slik at tilgangen til registeret ikke utvides til også å gjelde skatteoppkreverne. Gjennom skatteetaten vil likevel registeropplysning-

ger kunne brukes også av de kommunale skatteoppkreverne.

Rikstrygdeverket har foreslått at *trygdeetaten* gis innsyn i registeret, jf. høringsuttalelsen som er referert ovenfor. Rikstrygdeverket har blant annet vist til at det er etablert en egen misbruksseksjon i TrygdeDirektørens internrevisjon, og at det på fylkesnivå er registrert seks regionale misbruksteam. Mange av de samme hensyn som gjør seg gjeldende for skatteetaten og toll- og avgiftsetatens behov for slike opplysninger, gjelder også for trygdeetaten. Dette taler for at også trygdeetaten gis tilgang til opplysninger om pengestrømmen over landegrensen for å effektivisere og bedre kontrollen med stønadsmottakere. Samtidig taler personvern hensyn mot å utvide kretsen av de tilgangsberettigede. Jo flere som har tilgang til opplysningene, jo større blir spredningsfaren.

Ytelser fra folketrygden er den største utgiftsposten på statsbudsjettet. I de senere årene har trygdeetaten avdekket et betydelig og økende misbruk av folketrygdens midler. Trygdemisbruk kommer blant annet til uttrykk ved at personer som mottar ytelser fra folketrygden og flytter utenlands, unnlater å melde fra om flyttingen for å hindre at ytelsen reduseres eller faller bort. Videre er det avdekket at personer som mottar ytelser fra folketrygden under opphold i utlandet, ikke melder fra om inntektsgivende arbeid som kan være grunnlag for å redusere ytelsene fra folketrygden. Trygdeetaten har iverksatt en rekke tiltak for å motvirke trygdemisbruk, og Rikstrygdeverket opplyser i sin høringsuttalelse at de vil forsterke kontrollinnsatsen i forhold til stønadsmottakere i utlandet. Finansdepartementet ser det som viktig at misbruk av folketrygdens midler avdekkes og forfølges, slik at midlene ikke tildeles uberettigede brukere. Søk i valutaregisteret over pengeoverføringer inn og ut av landet vil kunne gi nyttig informasjon for trygdeetaten blant annet i de tilfeller hvor det er tvil om en person som mottar ytelser fra folketrygden er bosatt eller oppholder seg i Norge.

Etter Finansdepartementets vurdering bør trygdemyndighetene få tilgang til valutaregisteret. Trygdeetaten er en stor etat, og personvern hensyn gjør det betenkelig å utvide tilgangen til opplysninger om grensekryssende pengeoverføringer til hele etaten som sådan. Finansdepartementet foreslår at tilgangen for trygdeetaten begrenses til Rikstrygdeverket. Rikstrygdeverket har etablert en egen misbruksseksjon med ansvar for å jobbe med mistanke om trygdemisbruk, og eventuelle henvendelser fra lokalplanet om opplysninger fra registeret bør kunne behandles der. Rikstrygdeverket foreslås gitt elektronisk tilgang til registeret.

Justisdepartementet og Konkursrådet har anført at bostyrere i konkursboer bør ha innsyn i registeret. Dette er blant annet begrunnet med at innsyn i trans-

aksjoner til og fra utlandet vil kunne bidra til å spore opp midler som tilhører boet og at personvern hensyn i dette tilfellet ikke er til hinder for at bostyrere får innsyn i registeret. Etter Finansdepartementets vurdering taler gode grunner for at bostyrere i konkursboer får tilgang til opplysninger fra valutaregisteret. Departementet støtter den begrunnelsen Justisdepartementet og Konkursrådet har gitt. Finansdepartementet legger til grunn, i samsvar med uttalelsene fra Justisdepartementet og Konkursrådet, at det ikke er hensiktsmessig å gi bostyrere direkte elektronisk tilgang til registeret. De bør kunne henvende seg til behandlingsansvarlig (Toll- og avgiftsdirektoratet) og få de aktuelle opplysningene de trenger i forbindelse med behandlingen av det konkrete bo via behandlingsansvarlig.

Statistisk sentralbyrå vil ha tilgang til opplysningene i registeret i medhold av statistikkloven 16. juni 1989 nr. 54 § 3-2 første ledd og forskrift 13. februar 1990 nr. 105 om gjennomføring og utfylling av lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå. Norges Bank har foreslått at Statistisk sentralbyrå nevnes i lovens § 6 på samme måte som Norges Bank. Etter Finansdepartementets syn er det unødvendig å innta en særskilt bestemmelse om Statistisk sentralbyrås adgang til registeret, så lenge det fremgår klart av statistikkloven § 3-2 første ledd at Statistisk sentralbyrå har rett til å utnytte administrative datasystemer i statsforvaltningen som grunnlag for offisiell statistikk.

Utenriksdepartementet har brukt BRAVO-registeret i forbindelse med oppfølging og kontroll av internasjonalt vedtatte sanksjoner mot enkeltland. Finansdepartementet foreslår at Utenriksdepartementet fortsatt gis tilgang til valutaregisteret til innhenting av nødvendige opplysninger for å kontrollere internasjonalt vedtatte sanksjoner mot andre land. Det legges til grunn at Utenriksdepartementet ikke har behov for elektronisk tilgang, men kan få de nødvendige opplysninger via behandlingsansvarlig.

I høringsnotatet er det foreslått en bestemmelse som gir departementet fullmakt til ved enkeltvedtak å bestemme at andre enn etatene som er nevnt i bestemmelsen, skal få tilgang til opplysninger fra registeret. Det er ikke kommet innvendinger mot dette i høringsuttalelsene. Departementet opprettholder forslaget, og legger til grunn at tilgang i slike tilfeller ikke gis i form av direkte elektronisk tilgang, men ved at behandlingsansvarlig etter forespørsel leverer ut opplysningene i elektronisk form eller på papir.

Videre opprettholdes forslaget om en forskriftshjemmel som gir departementet mulighet for å gi forskrifter om at bare nærmere definerte brukergrupper i etatene skal ha elektronisk tilgang til opplysningene i registeret. Det følger imidlertid av lovens formålsbestemmelse og § 6 første ledd at søk i registeret kun

skal skje ut fra etatenes behov for opplysninger i forbindelse med iverksatt etterforskning, kontrollvirksomhet og tilsyn. I dette ligger også en begrensning av hvem innen de enkelte etater som kan foreta søkene. Det vil være de tjenestemenn som har et saklig og faglig behov for opplysningene i sitt arbeide. Det vil ikke være anledning for enhver tjenestemann i de forskjellige kontrolletatene til å gjennomføre søk i registeret. Den enkelte etat vil også ha et ansvar for å sikre forsvarlige saksbehandlingsrutiner. Skatteetaten har for eksempel i sin standard for informasjonssikkerhet inntatt et punkt om såkalt "minste privilegiums prinsipp", som innebærer at en tilsatt bare gis tilgang og adgang til de IT-systemene og den informasjon vedkommende har behov for i sitt arbeid. Etter departementets vurdering er det likevel fornuftig å åpne for at dette om nødvendig kan reguleres mer detaljert i forskrift.

Komiteens merknader

Komiteen konstaterer at tilgangen til det nye valutaregisteret er foreslått utvidet i forhold til dagens BRAVO-register. Komiteen slutter seg til departementets vurderinger på dette punkt. Komiteen forutsetter imidlertid at tilgangen til registeret begrenses til det som er nødvendig for å ivareta lovens formål.

Komiteen slutter seg til departementets forslag til § 6 i valutaregisterloven, men ber departementet påse, og eventuelt bruke forskriftshjemmelen til å sikre, at bare tilsatte som har behov for tilgang til registeret får det.

4. TAUSHETSPLIKT OG INFORMASJONSSIKKERHET

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder taushetsplikt og informasjonssikkerhet.

Ved opprettelsen av et nytt register over overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge er det viktig å ha tilfredsstillende regler om sikkerheten rundt registeret, herunder regler som hindrer at opplysningene blir kjent for uvedkommende. Personopplysningsloven stiller krav til sikkerheten ved et personregister. Etter personopplysningsloven § 13 første ledd skal den behandlingsansvarlige og databehandleren gjennom planlagte og systematiske tiltak sørge for tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger. Personopplysningsloven § 14 har nærmere regler om internkontroll hos den behandlingsansvarlige. Med informasjonssikkerhet i personopplysningslovens forstand menes at:

- personopplysningene i vedkommende etat eller organ er sikret mot at uvedkommende får tilgang til dem, for eksempel ved uautorisert innsyn
- informasjonen ikke kan endres utilsiktet eller av uvedkommende
- personopplysningene er tilgjengelige for rettsmessige brukere når de har behov for å kunne utføre sine oppgaver

Personopplysningslovens regler vil gjelde for det nye valutaregisteret.

Behandlingsansvarlig for det nye registeret vil være Toll- og avgiftsdirektoratet. Som behandlingsansvarlig for valutaregisteret må direktoratet følge personopplysningslovens alminnelige regler om behandling av personopplysninger. I tillegg er Toll- og avgiftsdirektoratet underlagt taushetsplikt etter tolloven 10. juni 1966 nr. 5 § 8. I utgangspunktet har enhver tilsatt i toll- og avgiftsetaten plikt til å hindre at uvedkommende får tilgang eller kjennskap til det han i sitt arbeid får vite om noens "drifts- eller forretningshemmeligheter, eller andre økonomiske eller personlige forhold".

I høringsnotatet er det lagt til grunn at det er viktig å synliggjøre i valutaregisterloven at opplysningene som samles inn i utgangspunktet er underlagt taushetsplikt. Regler om konfidensialitet, informasjonssikkerhet og taushetsplikt finnes imidlertid allerede i personopplysningsloven og tolloven. Ut fra et lovgivningsteknisk synspunkt bør det unngås å gi nye regler som bare sier det som følger av generell lov, selv om det ut fra et informasjonssynspunkt kan være grunn til å "dublere" reglene. Personopplysningsloven inneholder de generelle reglene om blant annet behandlingen av personopplysninger, og det taler for at det ikke i særlovgivningen tas inn saksbehandlingsregler som unødvendig overlapper personopplysningsloven. Så lenge det ikke skal gis avvikende regler i forhold til personopplysningslovens bestemmelser, er det unødvendig med egne regler om konfidensialitet og informasjonssikkerhet i valutaregisterloven.

Når det gjelder taushetsplikten hos etatene som skal hente opplysninger ut av registeret, vil som nevnt Toll- og avgiftsdirektoratet være underlagt tollovens bestemmelser i § 8 (og - i egenskap av behandlingsansvarlig - personopplysningslovens regler om informasjonssikkerhet). De øvrige kontrolletatene vil også være underlagt bestemmelser om taushetsplikt i lovene som regulerer de respektive etatenes virksomhet. Skatteetaten har regler om taushetsplikt i ligningsloven 13. juni 1980 nr. 24 § 3-13, politiet er underlagt taushetsplikt etter reglene i straffeprosessloven 22. mai 1981 nr. 25 § 61a til § 61e og Kredittilsynet har taushetsplikt etter kredittilsynsloven 7. desember 1956 nr. 1 § 7. Norges Banks taus-

hetsplikt er regulert i sentralbankloven 24. mai 1985 nr. 28 § 12 og Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt etter statistikkloven 16. juni 1989 nr. 54 § 2-4. Riksstrykdeverket er underlagt taushetsplikt i folketrygdloven 28. februar 1997 nr. 19 § 21-9. I den grad Utenriksdepartementet vil benytte opplysninger fra valutaregisteret, vil departementet være bundet av taushetspliktsbestemmelsene i forvaltningsloven 10. februar 1967 §§ 13 flg. Bostyrere er underlagt taushetsplikt i medhold av konkursloven 8. juni 1984 nr. 58 § 160.

Ved bruk av opplysningene i valutaregisteret må således de forskjellige etatene og brukerne overholde den taushetsplikt de er underlagt i sin saksbehandling. Disse bestemmelsene er gitt etter en avveining av de forskjellige hensyn som gjelder for den enkelte etats behov. For eksempel vil politiet kunne bruke opplysningene som bevis i straffesaker uten hinder av taushetsplikten. Ved å fastsette en egen bestemmelse om taushetsplikt i valutaregisterloven, risikerer man at det kan bli uklarheter og tolkningsproblemer i forhold til etatenes generelle bestemmelser om taushetsplikt. Enkelte høringsinstanser har påpekt dette i sine høringsuttalelser, jf. ovenfor.

Departementet er etter en samlet vurdering kommet til at det ikke er nødvendig å fastsette egne bestemmelser om informasjonssikkerhet og taushetsplikt i valutaregisterloven. Dette er tilfredsstillende regulert i personopplysningsloven og i de respektive kontroll- og etterforskningsorganers egne regelverk. Hensynet til en enhetlig, systematisk og oversiktlig oppbygging av lovverket tilsier da at det ikke foreslås nye regler om det samme.

Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til departementets vurderinger.

5. BEHOVET FOR EN FORMÅLS-PARAGRAF I LOVEN

Sammendrag

Det er i proposisjonen redegjort for gjeldende rett og høringsinstansenes merknader når det gjelder behovet for en formålsparagraf i loven.

På grunnlag av høringsinstansenes uttalelser opprettholder departementet forslaget om at loven skal ha en egen formålsbestemmelse. På grunnlag av innspillene fra Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet, foreslår Finansdepartementet at betegnelsen "profittmotivert kriminalitet og annen alvorlig kriminalitet" brukes i stedet for "økonomisk kriminalitet". Økonomisk kriminalitet er et paraplybegrep for en rekke forskjellige typer kriminalitet, og betegner - generelt sett - den kriminaliteten som er knyttet til næringslivet og annen organisert virksomhet i privat

og offentlig sektor. Det er profittmotiverte, lovstridige handlinger som ofte begås innenfor eller med utspring i økonomisk virksomhet som i seg selv er - eller gir seg ut for å være - lovlig. Skatte- og avgiftskriminalitet, konkurransekriminalitet, internasjonale bedragerier, korrupsjon, verdipapirkriminalitet, hvitvasking og konkurserkriminalitet er alle former for økonomisk kriminalitet.

Behovet for et valutaregister som sporsted er imidlertid til stede for all kriminell virksomhet som genererer utbytte, som for eksempel narkotikakriminalitet og alvorlige vinningsforbrytelser. Formålsangivelsen bør derfor omfatte både økonomisk kriminalitet i tradisjonell forstand, og andre alvorlige saker hvor pengesporet kan tjene som bevis.

Opplysningene i registeret vil også kunne brukes av Norges Bank i forbindelse med bankens oppgaver etter sentralbankloven. Dette foreslås presisert i § 1 da det faller utenfor lovens primære formål. Norges Bank utarbeider i samarbeid med Statistisk sentralbyrå blant annet utenlandsbetalingsstatistikk. Statistisk sentralbyrå vil ha tilgang til opplysningene i registeret i medhold av statistikkloven § 3-2 (1). Ved at opplysningene også kan brukes av Norges Bank og Statistisk sentralbyrå, økes kvaliteten på statistikken, og det unngås at de rapporteringspliktige må rapportere de samme opplysningene flere steder.

Utenriksdepartementet har i enkelte tilfeller brukt BRAVO-registeret i forbindelse med oppfølging og kontroll av internasjonalt vedtatte sanksjoner mot enkeltland, jf. lov 7. juni 1968 nr. 4 om gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjoners Sikkerhetsråd. Finansdepartementet foreslår at denne ordningen videreføres, slik at Utenriksdepartementet fortsatt kan innhente nødvendige opplysninger for å kontrollere internasjonalt vedtatte sanksjoner mot andre land. Det presiseres derfor i § 1 at registeret kan brukes til dette formålet.

Skattedirektoratet har fremholdt at begrepet "skatte- og avgiftsfastsettelse" i formålsbestemmelsen må forstås i vid betydning slik at det også omfatter innfordringen av skatt og avgifter. Direktoratet skriver at det bør overveies å innta en tilføyelse i formålsbestemmelsen om "innfordring".

Formålet med registeret vil blant annet være å forebygge og bekjempe profittmotivert kriminalitet og annen alvorlig kriminalitet, herunder skatte- og avgiftskriminalitet. Departementet legger til grunn at unndragelser av skatter og avgifter i forbindelse med innkreving vil være å anse som skatte- og avgiftskriminalitet. Departementet foreslår å bruke betegnelsen "skatte- og avgiftsbetalingen" da dette er et videre og bedre dekkende begrep. Når det gjelder spørsmålet om skatteoppkrevernes tilgang til registeret, vises til omtale i punkt 7.4 i proposisjonen.

Generelt legger departementet til grunn at lovens formål ikke bare omfatter innsyn i valutatransaksjoner som i seg selv kan innebære regelbrudd, men at formålet også omfatter fullt legale transaksjoner, ut fra de sporingsmuligheter til andre regelbrudd som kjennskap til slike transaksjoner vil gi.

Komiteens merknader

Komiteen er enig i vurderingene om behovet for en formålsparagraf i loven. Komiteen er imidlertid av den oppfatning at betegnelsen "profittmotivert kriminalitet og annen alvorlig kriminalitet" er unødvendig lang og derfor med fordel kan erstattes med betegnelsen "kriminalitet". Dermed vil man slå fast, på en klar og tydelig måte, at lovens formål er å forebygge og bekjempe all kriminalitet uavhengig av om kriminaliteten er profittmotivert eller ikke. Komiteen antar imidlertid at denne endringen ikke vil ha noen stor praktisk betydning siden kriminalitet som kan forebygges og bekjempes ved hjelp av opplysningene i valutaregisteret, i de aller fleste tilfellene også vil være profittmotivert. Komiteen viser i denne forbindelse også til spørsmål 7 fra Fremskrittspartiets fraksjon i komiteen 4. mars 2004 og svar fra finansministeren, datert 12. mars 2004.

Komiteen fremmer derfor følgende forslag:

"§ 1 første ledd skal lyde:

Formålet med loven er å forebygge og bekjempe kriminalitet og å bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling, ved at kontroll- og etterforskningsorganene får tilgang til opplysninger om valutavekslinger og fysisk eller elektronisk overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge."

6. NÆRMERE OM INFORMASJONS-OMFANGET TIL OG FRA VALUTA-REGISTERET

Sammendrag

Det nye systemet skal omfatte forskjellige typer grensekryssende transaksjoner; banktransaksjoner, korttransaksjoner og kontantransaksjoner. Det skal registreres elektronisk rapportering fra finansinstitusjoner (norske banker og utenlandske banker med filial i Norge) og norske avdelinger av internasjonale kredittkortselskap. I tillegg skal inn- og utførsel av kontanter til/fra Norge med over NOK 25 000 registreres via toll- og avgiftsetaten. Også kjøp og salg av utenlandske sedler og mynt (valutaveksling) skal registreres. Dette er isolert sett ingen grensekryssende transaksjon, men også i dag meldes valutavekslinger til Norges Bank. For etterforsknings- og kontrollor-

ganene kan dette være et avgjørende sporsted, og ordningen med rapportering av valutavekslinger foreslås derfor videreført.

Det forventes at mellom 140 og 160 virksomheter vil bli rapporteringspliktige, men dette tallet kan variere over tid. Fra de rapporteringspliktige forventes det en daglig transaksjonsmengde på 50-60 000 transaksjoner. I tillegg skal det månedlig rapporteres ca. 50 000 transaksjoner med aggregerte summer. Systemet vil fange opp den sporbare pengestrømmen ut og inn av Norge.

Det kreves i dag konsesjon som valutabank for å drive ervervsmessig betalingsformidling med utlandet på vegne av allmennheten. Reguleringen av adgangen til å drive betalingsformidling med utlandet er videreført i lov 20. juni 2003 nr. 44 om endringer i sentralbankloven mv. Betalingsformidling gjennom såkalt Hawala-virksomhet (som er en betegnelse på visse internasjonale nettverk for overføring av penger utenfor de ordinære banksystemene), er ulovlig virksomhet som ikke vil bli registrert i det nye registeret. Det er de legale pengeoverføringer som omfattes.

Enkelte store foretak med virksomheter i flere land benytter seg av oppgjørsordninger utenom norsk valutabank. Slike betalinger vil normalt foregå via konto i utenlandsk bank eller annen oppgjørsordning (netting, clearing eller annen mellomregningsordning) med utlending. Ved betalinger/oppgjør mellom innlending og utlending på denne måten, er den enkelte innlending (foretaket eller privatpersonen) selv rapportansvarlig overfor Norges Bank etter gjeldende BRAVO-regelverk. Rapportplikten inntreffer når gjennomsnittlig saldo og/eller omsetning de siste 12 måneder overstiger NOK 100 000 000. Denne rapporteringen har vært nødvendig for Norges Banks utarbeidelse av utenriksregnskapet for Norge. Slik egenrapportering foreslås imidlertid ikke videreført i det nye valutaregisteret. Ut fra kontroll- og etterforskningshensyn vil egenrapportering ikke ha like stor verdi.

Det er i proposisjonen redegjort nærmere om innmelding av transaksjoner, inn-/utførsel av kontanter, valutaveksling og reisesjekker og utleveringsområdet fra registeret.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at det har vært en viss usikkerhet om loven medfører rapporteringsplikt av transaksjoner mellom Svalbard og fastlandet. Komiteen viser i denne forbindelse til spørsmål 5 fra Fremskrittspartiets fraksjon i komiteen 24. mars 2004 og svar fra finansministeren, datert 12. mars 2004, der finansministeren bl.a. presiserer følgende:

"Det skal etter dagens lov ikke rapporteres transaksjoner utført av nordmenn med norsk konto/kort bosatt på Svalbard (transaksjoner i norske kroner mellom Svalbard og fastlandet). Dette videreføres i utkastet til ny lov, jf. Proposisjonens kapittel 12 s. 42. Dette rapporteringsfritaket vil bli nærmere utdypet i forskrifter som skal gis med hjemmel i lovens § 9."

Komiteen tar dette svaret til etterretning og slutter seg ellers til det som står i proposisjonen om informasjonsomfanget til og fra valutaregisteret.

7. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Sammendrag

Et register over valutavekslinger og overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge antas å kunne bidra til redusert økonomisk kriminalitet og til bedre og mer effektiv kontrollvirksomhet og etterforskning. Samtidig innebærer det nye registeret økte økonomiske og administrative byrder for de myndigheter og virksomheter som omfattes. Blant annet fordi nyttevirkningene er indirekte, og fordi kostnadene er mangeartede og spredt på mange aktører, synes det vanskelig å foreta noen konkret vurdering av den samfunnsmessige gevinsten av et slikt regelverk. Departementet viser til at en videreføring av et registreringssystem med lignende egenskaper som dagens BRAVO-register er nødvendig for å ivareta våre internasjonale forpliktelser.

Det er i proposisjonen redegjort nærmere for økonomiske og administrative konsekvenser for henholdsvis det offentlige og for private.

Komiteens merknader

Komiteen ser det som svært viktig at kontroll- og etterforskningsorganene får dekket sine behov for opplysninger om pengestrømmen over landegrensene. Komiteen er imidlertid opptatt av at det legges opp til en smidig start for de rapporteringspliktige slik at de ikke pålegges urimelige kostnader i oppstartfasen. Komiteen viser i denne forbindelse til spørsmål 2 fra Fremskrittspartiets fraksjon i komiteen 4. mars 2004 og svar fra finansministeren, datert 12. mars 2004, der finansministeren bl.a. svarer følgende:

"Departementet vil imidlertid følge med i forbedrelsene til etablering og drift av valutaregisteret. Dersom det underveis oppstår behov for overgangsordninger for å oppnå en smidig start, vil departementet vurdere forskriftsregulering etter lovutkastet § 9 for å ivareta slike behov."

Komiteen tar dette svaret til etterretning og legger til grunn at departementet sikrer at finansnæringen, i forbindelse med etableringen av registeret, ikke blir pålagt urimelige byrder. På bakgrunn av dette støtter komiteen etableringen av et nytt elektronisk register.

8. MERKNADER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER

Til § 1 Formål

Komiteen viser til merknader under avsnitt 5 foran hvor komiteen foreslår en endring i forhold til Regjeringens forslag.

Til § 2 Begreper

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 3 Register over valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 4 Rapporteringspliktige

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 5 Rapporteringsplikten

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 6 Tilgang til opplysningene i registeret

Komiteen viser til merknader under avsnitt 3 foran hvor komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 7 Plikt til å slette opplysninger

Komiteen viser til merknader under avsnitt 2.6 foran hvor komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 8 Sanksjoner

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 9 Forskrifter

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 10 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

Til § 11 Endringer i andre lover

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge (valutaregisterloven)

§ 1 Formål

Formålet med loven er å forebygge og bekjempe kriminalitet og å bidra til riktig skatte- og avgiftsbetaling, ved at kontroll- og etterforskningsorganene får tilgang til opplysninger om valutavekslinger og fysisk eller elektronisk overføringer av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Opplysningene i registeret skal også kunne brukes til ivaretagelse av Norges Banks oppgaver etter sentralbankloven, Kredittilsynets oppgaver etter kredittilsynsloven og i forbindelse med kontroll av gjennomføring av bindende vedtak av De Forente Nasjones sikkerhetsråd, jf. lov 7. juni 1968 nr. 4.

§ 2 Begreper

I denne lov forstås med:

1 Betalingsmidler:

Norske og utenlandske pengesedler, mynter, vekslere, sjekker og andre anvisninger eller akkreditiver som gir rett til betaling i norske eller utenlandske pengesedler og mynter.

2 Valutaveksling:

Kjøp og salg av utenlandske betalingsmidler.

3 Behandlingsansvarlig:

Den enhet som er gitt i ansvar å samle inn opplysninger samt vedlikeholde og drifte registeret.

4 Norge:

Det norske fastland og alt område innenfor territorialgrensen.

§ 3 Register over valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge

Det skal føres et sentralt elektronisk register over opplysninger om valutaveksling og overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Departementet kan gi forskrifter om registerets organisasjon og om føringen av registeret.

§ 4 Rapporteringspliktige

Foretak som kan drive valutavirksomhet etter lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og

finansinstitusjoner skal rapportere til registeret om valutaveksling og om overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge.

Toll- og avgiftsetaten skal rapportere til registeret deklareringspliktig inn- og utførsel av betalingsmidler.

§ 5 Rapporteringsplikten

Rapport om valutaveksling og om overføring av betalingsmidler inn og ut av Norge skal leveres elektronisk og inneholde opplysninger som identifiserer person eller foretak som mottar og sender, eller fører betalingsmidler inn eller ut av Norge, samt opplysninger om transaksjonen og betalingsmiddelet.

Departementet kan gi forskrifter om rapporteringspliktens innhold, herunder fastsette særskilte beløpsgrenser for rapportering.

§ 6 Tilgang til opplysningene i registeret

Politiet, skatteetaten, toll- og avgiftsetaten, Rikstrykdeverket og Kredittilsynet skal ha elektronisk tilgang til opplysningene i registeret. Søk i registeret skal kun skje ut fra disse etatenes behov for opplysninger i forbindelse med iverksatt etterforskning og kontrollvirksomhet og tilsyn.

Norges Bank og Utenriksdepartementet skal ha tilgang til opplysningene i registeret, jf. § 1 annet ledd. Bostyrer i konkursbo skal ha tilgang til opplysningene i registeret for å ivareta sine oppgaver etter konkursloven.

Departementet kan bestemme at andre skal ha tilgang til opplysninger fra registeret.

Departementet kan gi forskrifter om at bare nærmere definerte brukergrupper i etatene nevnt i første ledd skal ha elektronisk tilgang til opplysningene i registeret.

§ 7 Plikt til å slette opplysninger

Opplysninger i registeret skal slettes senest fem år etter utløpet av registreringsåret.

§ 8 Sanksjoner

Kredittilsynet kan gi rapporteringspliktige pålegg om at forhold i strid med denne loven eller forskrift gitt i medhold av loven skal opphøre. Kredittilsynet kan sette en frist for at forholdene bringes i samsvar med pålegget.

Kredittilsynet kan ilegge den som ikke etterkommer pålegg etter første ledd tvangsmulkt til staten i form av engangsmulkt eller løpende mulkt. Pålegg om mulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 9 Forskrifter

Departementet kan i forskrift fastsette regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i lo-

ven. Departementet kan i forskrift også fastsette unntak fra enkelte eller flere av bestemmelsene i loven.

§ 10 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Opplysninger fra Kontrolloppgaven fra kortselskapene, BRAVO-registeret og register over inn- og utførsel av sedler og mynt innhentet med hjemmel i lov 14. juli 1950 nr. 10 om valutaregulering, kan overføres til registeret som opprettes med hjemmel i denne lov.

§ 11 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) skal § 8 nr. 2 bokstav b lyde:

til offentlig myndighet for bruk i forbindelse med håndheving av lovgivningen om inn- og utførsel av

varer, regnskapsplikt og regnskapsførere, *revisjonsvesen eller* aksjeselskaper, eller som reviderer offentlig virksomhet,

2. I lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift oppheves kapittel V.

3. Lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) endres slik:

§ 12-1 nr. 1 bokstav c oppheves.

§ 3-13 nr. 2 bokstav b skal lyde:

til offentlig myndighet for bruk i forbindelse med håndheving av lovgivningen om arbeidsmiljø, regnskapsplikt og regnskapsførere, *revisjonsvesen eller* aksjeselskaper, eller som reviderer offentlig virksomhet,

Oslo, i finanskomiteen, den 25. mars 2004

Siv Jensen

leder

Gjermund Hagesæter

ordfører